

K vyhodnocení cílů/účelů účtenkové loterie po jejím ukončení vč. podkladů pro zpracování těchto vyhodnocení bylo NKÚ poskytnuto níže uvedené vyjádření:

Účtenková loterie byla spuštěna v říjnu 2017. Jejimi hlavními pozitivními efekty jsou:

- Umožnit veřejnosti zkontrolovat pravost účtenek vydávaných povinnými subjekty.
- Poskytnout co největší množství účtenek od co nejširšího vzorku povinných subjektů správci daně pro další analytickou činnost a cílené zaměření kontrol.
- Zvýšit motivaci k přebírání účtenek konečnými spotřebiteli a tím sekundárně podpořit systém evidence tržeb podnikatelů, tj. zda povinné subjekty evidují tržby v souladu se zákonem o evidenci tržeb.
- Eliminace správních deliktů a tím snížení počtu pokut ukládaných Finanční správou.
- Popularizace poctivého placení daní.
- Jedná se o sekundární nástroj v boji proti daňovým únikům.

Po zavedení účtenkové loterie byla efektivita účtenkové loterie vyhodnocována pomocí statistických údajů z účtenkové loterie či statistických údajů ověření účtenek.

Účtenková loterie zcela naplnila svůj účel, pro který byla zřízena. Jejím cílem bylo pozitivně motivovat občany k přebírání účtenek a tím tak podpořit řádný výběr daní. Během svého fungování se do účtenkové loterie zapojilo více než 1,1 milion hráčů, kteří zaregistrovali více než 467 milionů účtenek, z nichž do slosování bylo zařazeno více než 408 milionů účtenek.

Její efekt zásadně převýšil náklady na její fungování. Vedle toho měla velmi pozitivní vliv na motivaci přebírání účtenek ze strany zákazníků, jak je tomu běžné ve vyspělých zemích, bez toho, že by bylo využito cesty negativní motivace sankcionováním nesplnění povinnosti převzít účtenku, jak je tomu např. v Itálii.

Ministerstvo financí v roce 2018 kvantifikovalo také přínos účtenkové loterie pro rozpočet, který dle analýz Ministerstva financí činí cca 163 mil. Kč. Po odečtení nákladů spojených s účtenkovou loterií ve výši 87 mil. Kč lze tedy vyčíslit pozitivní efekt účtenkové loterie za předmětnou dobu jejího konání částkou 76 mil. Kč. Obdobnou efektivitu vykazovala účtenková loterie i v letech následujících. V této souvislosti si však Ministerstvo financí dovoluje zdůraznit, že generování nárůstu daňového inkasa není primárním cílem účtenkové loterie. Jak je uvedeno výše, účtenková loterie slouží především jako pozitivní motivace k přebírání účtenek zákazníky. Nicméně i z tohoto pohledu je tedy projekt úspěšný, jelikož pozitivní efekt (i čistě finanční) převážil náklady.

Co se týče hlavního přínosu a cíle účtenkové loterie – motivace zákazníků požadovat a přebírat účtenky, tak jeho velmi úspěšné naplňování je patrné např. i z průzkumu veřejného mínění, který ve dnech 9. - 14. 10. 2018 provedl STEM pro Ministerstvo financí a zaměřil se mj. na názory veřejnosti na účtenkovou loterii. Dotázán byl reprezentativní soubor 1041 osob starších 18 let. Z hodnocení průzkumu v této oblasti STEM konstatuje následující relevantní závěry:

- Hlavním cílem loterie byl dopad na odpovědné chování lidí. Data nesou náznak toho, že lidé vyžadují účtenku častěji; došlo k posílení za poslední rok o jednotky procentních bodů.
- Pro naprostou většinu lidí je zcela samozřejmé, že v evropských zemích i na malý nákup obdrží zákazník stvrzenku jako doklad toho, že obchod proběhl řádným způsobem. Zdá se, že jde o obecný postoj, který svědčí o příznivém klimatu stran účtenek do budoucna.

Efekt zavedení účtenkové loterie je patrný také ze statistik ověření účtenek před a po zavedení účtenkové loterie, ze kterých lze vysledovat vliv na motivaci převzít účtenku a získat povědomí o tom, zda byla vystavena v souladu se zákonem o evidenci tržeb. Před zavedením účtenkové loterie bylo ověřováno kolem 3 tisíc účtenek měsíčně. Po zavedení účtenkové loterie se tato čísla pohybují okolo 15 miliónů účtenek měsíčně, došlo tedy k 5 000 násobnému nárůstu počtu ověřovaných účtenek, resp. nárůstu o 499 900 %.

Významným způsobem přispěla také k celkovému efektu evidence tržeb, viz např. zde <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/prinosy-a-naklady-eet-na-jednom-miste-32892>.

K vyhodnocení dílčích cílů účtenkové loterie v průběhu jejího provozu vč. podkladů pro zpracování těchto vyhodnocení bylo NKÚ poskytnuto níže uvedené vyjádření:

Jak již bylo uvedeno výše, účtenková loterie plnila své cíle v průběhu jejího provozu. Výzkum z roku 2018 ukazuje, že došlo k pozitivnímu nárůstu počtu osob vyžadující účtenku oproti rokům 2017 a 2016.

	Počet aktivních hráčů (*hráč, jehož alespoň 1 účtenka byla zařazena do slosování, tj. řádně ověřena)	Počet všech zaregistrovanýc h účtenek	Počet účtenek ve slosování
říjen 2017	452 691	13 970 449	11 138 871
listopad 2017	477 952	17 198 013	14 564 956
prosinec 2017	446 890	17 365 271	14 861 223
leden 2018	425 765	15 933 919	13 792 381
únor 2018	422 793	15 542 430	13 620 304
březen 2018	420 979	18 394 994	15 871 430
duben 2018	407 777	16 969 966	14 831 880
květen 2018	394 476	17 312 564	15 164 421
červen 2018	379 450	16 039 053	14 078 198
červenec 2018	361 837	15 064 315	13 218 011
srpen 2018	357 045	15 680 396	13 782 147

září 2018	346 873	14 453 248	12 687 152
říjen 2018	352 023	15 942 282	14 022 118
listopad 2018	352 248	16 249 096	14 313 527
prosinec 2018	350 003	15 574 063	13 670 910
leden 2019	345 175	14 689 328	13 009 039
únor 2019	343 475	14 435 644	12 783 019
březen 2019	341 331	16 295 349	14 356 929
duben 2019	345 699	16 126 266	14 250 734
květen 2019	356 294	16 603 352	14 666 914
červen 2019	349 936	15 819 061	13 916 776
červenec 2019	351 449	16 226 592	14 250 195
srpen 2019	346 599	16 189 669	14 213 200
září 2019	338 197	15 298 693	13 429 916
říjen 2019	339 470	16 414 876	14 463 604
listopad 2019	341 341	16 394 112	14 451 936
prosinec 2019	327 073	15 187 292	13 306 464
leden 2020	317 772	13 888 824	12 242 064
únor 2020	311 244	13 082 600	11 533 822
březen 2020	284 839	8 972 057	7 953 048

K použité metodice pro výpočet celkového dopadu zavedení úctenkové loterie bylo NKÚ poskytnuto níže uvedené vyjádření:

Výchozím datovým souborem byl vývoj tržeb (základu daně) mezi 3. a 4. čtvrtletím roku 2017. Tato období byla zvolena z toho důvodu, že ve 3. Q byla již zavedena EET, ale nebyla uvedena do provozu úctenková loterie, ve 4. Q fungovala EET i úctenková loterie. Proto je pro finální výpočet stěžejní porovnávat právě tato dvě čtvrtletí.

Potřebná data byla získána z interní daňové databáze ADIS v následujícím členění - dle sazeb DPH a dle odvětví zapojených do EET (45.1, 45.3, 45.4, 46, 47, 55 a 56). Počítáno bylo se součtem základů daně na řádcích 1 a 2 daňového přiznání (ostatní řádky nejsou započítány, neboť se v nich vliv EET pravděpodobně neprojeví – dodání zboží/služeb do jiných členských států, vývoz, dodání nového dopravního prostředku apod.). Zároveň byly zjištěny i základy daně celkem za všechna odvětví. Z těchto údajů byl vypočten poměr podílu zapojených odvětví na celkovém základu daně. Tento podíl byl následně aplikován na celkové inkaso DPH (na aktuální bázi) ve 3. a 4. čtvrtletí roku 2017.

Další datovou základnou byl aktuální dopad zavedení EET na inkaso DPH ve 3. a 4. čtvrtletí roku 2017. V částce dopadu za 4. čtvrtletí je obsažen i dopad zavedení úctenkové loterie.

V dalším kroku byl vypočten podíl dopadu zavedení EET na inkaso DPH na celkovém inkasu DPH za vybraná odvětví. Předpokládáme, že zvýšení tohoto podílu mezi 3. a 4. čtvrtletím roku 2017 je způsobeno právě zavedením účtenkové loterie (zvýšením motivace zúčastněných subjektů). Výsledný dopad zavedení účtenkové loterie na inkaso DPH za 4. čtvrtletí 2017 byl vypočten vynásobením získaného zvýšeného podílu a dopadu zavedení EET ve 4. čtvrtletí 2017.

Následně byl takto vypočtený kvartální dopad zavedení účtenkové loterie přepočten na roční dopad (byl zohledněn i vývoj zájmu o účtenkovou loterii - na základě dat o počtu účtenek zařazených do slosování dle jednotlivých čtvrtletí). Tento hrubý roční výnos účtenkové loterie byl dále ponížěn o náklady vynaložené na zavedení a provoz účtenkové loterie. Náklady na provoz účtenkové loterie byly poskytnuty odborem 15 a zahrnují jak počáteční náklady na zavedení (3Q roku 2017), tak i celkové náklady, které se sestávají z provozních nákladů (paušál, sms, bankovní poplatky), nákladů na výhry (peněžitě a auto) a nákladů na PR, propagaci a logo.